

**Pesticide
Action
Network**
Netherlands

PERSBERICHT

23 september 2022

**Pesticide
Action
Network**
Europe

Pesticiden-schok in de herfst: Nederlands fruit het meest besmet in Europa

Op de 60ste verjaardag van Silent Spring, het boek dat de huidige milieubeweging op gang heeft gebracht, is de besmetting door pesticiden groter dan ooit.

100% misluktingspercentage van EU-wetgeving om de meest gevaarlijke pesticiden te verbieden, aangezien ambtenaren de regels volgen die door de industrie zijn opgesteld - onthult een nieuw rapport.

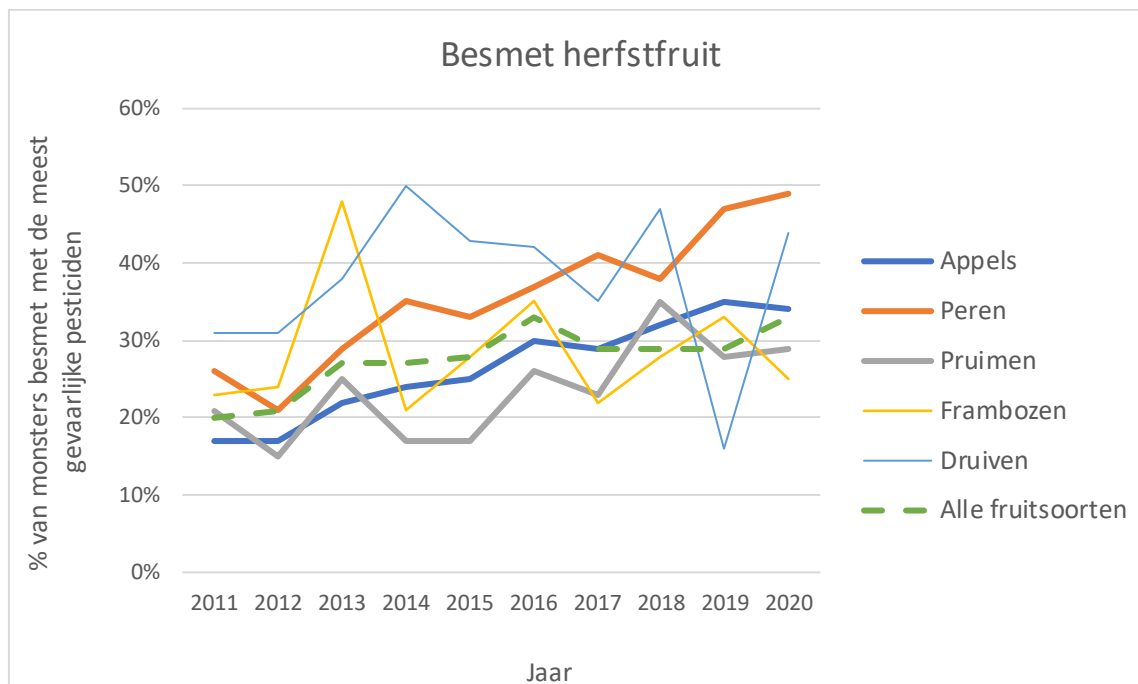
Onder embargo tot 00:01 CET 27 september 2022

Herfstfruit is sterk verontreinigd met de gevaarlijkste categorie pesticiden, maar Nederlandse appels en peren zijn het meest besmet, blijkt uit de overheidsgegevens.

Hoge percentages Europese peren (49%), tafeldruiven (44%), appels (34%), pruimen (29%) en frambozen (25%) werden verkocht met residuen van pesticiden die verband houden met een verhoogd risico op kanker, geboortefwijkingen, hartaandoeningen en andere ernstige aandoeningen, blijkt uit de laatste gegevens [1]. De meeste zijn zelfs bij zeer lage doses al een bedreiging.

Fruit uit sommige landen was meer besmet dan andere. In 2020 was bijna driekwart (71%) van de Nederlandse appels besmet met de meest gevaarlijke pesticiden, vergeleken met 54% uit Griekenland, de producent van de op één na meest besmette appels. De Nederlandse peren waren met respectievelijk 70% en 71% slechts fractioneel minder vervuild dan de Belgische. Scandinavische landen produceerden appels en peren met weinig of geen vervuiling. Bijna de helft van de Hongaarse en Griekse pruimen was besmet, terwijl Noorse frambozen veruit het meest besmet waren (61%). Van beide vruchten zijn in Nederland te weinig monsters genomen om een betrouwbaar beeld van de besmetting te geven. Griekse en Italiaanse druiven waren het meest vervuild (respectievelijk 56% en 47%).

Het probleem is erger geworden. [Pesticiden Action Network \(PAN\) Europe](#) analyseerde 44.137 verse fruitmonsters die tussen 2011 en 2020 door overheden waren getest en ontdekte dat de besmetting van appels, peren en pruimen met de meest gevaarlijke pesticiden sinds 2011 bijna is verdubbeld, met respectievelijk 110%, 107% en 81%, terwijl een derde (33%) van alle bemonsterde vruchten besmet waren in 2020, tegen 20% in 2011.

Steekproeven door de overheid laten een dramatische stijging zien van het aantal besmette appels, peren en pruimen met de meest gevaarlijke pesticiden, met een gestage algemene stijging voor de tientallen fruitsoorten die door ambtenaren zijn getest.

Silent Spring en groeiende afhankelijkheid van pesticiden

Het rapport, getiteld *Pesticide Paradise, hoe de industrie en ambtenaren de meest giftige pesticiden beschermden tegen een beleid voor duurzame landbouw*, komt 60 jaar na de publicatie van Silent Spring (Stil voorjaar), het boek dat het publiek voor het eerst waarschuwde voor de gevaren van pesticiden. Een centrale waarschuwing in het boek was voor een 'pesticide-tredmolen', waar boeren steeds meer chemicaliën gebruiken om steeds sterkere plagen te doden. Die cyclus drijft de winst van de industrie op, maar is misleidend, zeggen wetenschappers.

Sinds de publicatie van het boek op 27 september 1962 is het gebruik van pesticiden gestegen, het uitsterven van soorten, geholpen door pesticiden, vindt 1000 keer sneller plaats dan normaal, en ziekten die verband houden met pesticiden kosten de Europeanen naar schatting tot 32 miljard per jaar.

Dominantie van multinationals en falende regelgeving

De EU erkende de problemen en stemde in 2009 voor twee belangrijke wetten. De eerste om de meest giftige categorie pesticiden waar niet-chemische alternatieven beschikbaar zijn geleidelijk uit te bannen, de tweede om alle boeren ertoe aan te zetten deze alternatieven toe te passen [2].

Het PAN-rapport van vandaag onthult dat de uitfasering van pesticiden is mislukt omdat overheden de richtlijnen volgen die zijn opgesteld in nauwe samenwerking met chemiereuzen BASF, DuPont (nu Corteva) en Syngenta [3]. Het document is ondanks zijn gevolgen niet in de reguliere media behandeld [4]. Ongebruikelijk, en in strijd met de onafhankelijkheidswaarden van de EU-regelgeving, werden de richtlijnen door de EU aangenomen en in nationale richtlijnen overgenomen [5]. Ze zijn er verantwoordelijk voor dat niet-chemische technieken worden afgewezen en dat sinds de wet van 2009, de meest giftige pesticiden bij elke gelegenheid zijn toegestaan, in honderden gevallen [6]. De richtlijnen bereiken het tegenovergestelde van wat de wet bedoelde, namelijk het promoten van pesticiden die worden verkocht door de bedrijven die ze (de richtlijnen) hebben helpen schrijven [7]. De wet om alternatieven te promoten heeft grotendeels gefaald.

De Europese Commissie was sinds ten minste 2018 op de hoogte van de mislukking van de uitfasering, maar ondernam geen zinvolle actie. De richtlijnen moeten worden vervangen door

richtlijnen die de effectiviteit van niet-chemische alternatieven voor pesticiden erkennen, zei PAN Nederland. Een nieuw EU-doel voor de vermindering van pesticiden is anders gedoemd te mislukken.

PAN-beleids- en campagneleider, Salomé Roynel zei: "Fruit wordt steeds meer vervuild omdat de industrie de regels voorschrijft en ambtenaren niet-chemische oplossingen negeren. Ze krabben elkaars rug, terwijl het milieu en onze gezondheid eronder lijden. Rachel Carson waarschuwde 60 jaar geleden voor deze giftige relatie en zou zich de haren uit haar hoofd trekken als ze nu nog zou leven."

Volgens officiële peilingen maakt meer dan een derde van de Europeanen zich zorgen over voedselbesmetting met pesticiden, en in zes Europese landen is dit probleem de grootste zorg. In 2017 werd de op één na populairste door de EU gecertificeerde petitie ingediend, waarin werd opgeroepen tot een volledig verbod op pesticiden. Een Toxic 12-campagne roept beleidsmakers op om de meest giftige pesticiden dringend te elimineren.

Einde

Het rapport, Pesticide Paradise, is hier onder embargo beschikbaar. Wanneer het embargo wordt opgeheven, wordt het via deze link gepubliceerd: <https://www.pan-europe.info/resources/reports/2022/09/pesticide-paradise-how-industry-and-officials-protected-most-toxic#>

Opmerkingen:

[1] Ambtenaren van de lidstaten testen jaarlijks Europees geteeld fruit dat in winkels te koop is op alle mogelijke pesticiden. [Grote steekproefomvang betekent dat ambtenaren de resultaten als representatief beschouwen voor al het verkochte fruit/blootstelling van de algemene bevolking]. PAN concentreerde zich op resultaten voor een speciale categorie pesticiden van 53 chemicaliën die bekend staan als Kandidaten voor Vervanging (KvV of CfS-Candidates for Substitution), door EU-functionarissen geïdentificeerd als zeer giftig voor mens, dier en/of milieu (zie bijlage II, punt 4). Elk ervan wordt verdacht van het veroorzaken van één of meer ernstige gevolgen, zoals kanker, geboortefwijkingen of hartaandoeningen. De meeste hebben invloed op het endocriene (hormonale) systeem en hebben dus geen veilig niveau. Pesticidecocktails kunnen hun gevaren versterken, maar dat wordt niet onderzocht. Sinds 2011 zijn overheden wettelijk verplicht deze KvV te vervangen door veiligere alternatieven.

[2] Niet-chemische alternatieven, gedefinieerd in bijlage 3 van Richtlijn 128/2009, zouden de belangrijkste technieken worden, die door alle boeren worden gebruikt. Overheden werden verondersteld (artikelen 14.1 en 14.4) uiterlijk in 2014 te bepalen hoe en wanneer alternatieven moeten worden gebruikt, met chemicaliën als laatste redmiddel. Ze hebben dit allemaal niet gedaan, waardoor de Commissie een klacht heeft ingediend (brieven aan Frankrijk, Kroatië, Roemenië, Portugal).

[3] De richtlijnen zijn door EPPO geschreven tijdens een reeks bijeenkomsten van zijn werkgroep voor plaag-resistentie. De industrie vervult een kwart van de leden van de werkgroep, waaronder twee van Syngenta en twee van DuPont. De industrie organiseerde soms bijeenkomsten, en soms was het aantal ambtenaren twee tegen één. NGO's werden nooit uitgenodigd. PAN klaagde, maar er veranderde niets. EPPO-richtlijnen hebben in het verleden de wil van wetgevers omgedraaid. Richtlijnen om honingbijen te beschermen, beschermden eigenlijk drie beruchte bijen-dodende pesticiden. Overheden beperkten ze uiteindelijk een decennium later.

[4] Het EPPO reageerde op Verordening 1107/2009, met name de artikelen 24, 50 en Bijlage 4, die ambtenaren dwingen om aanvragen voor nieuwe CfS-pesticiden af te wijzen als er effectieve niet-

chemische alternatieven beschikbaar zijn. Maar de richtlijnen sturen ambtenaren sterk aan om CfS-pesticiden goed te keuren door bij stap B5 op pagina 4 te stellen, dat om resistente plagen te bestrijden, boeren nooit zonder meerdere soorten pesticiden (Modes of Action - werkwijze) mogen worden gelaten. Werkwijzen (modi) zijn een brancheconcept en de EPPO-richtlijnen sluiten precies aan bij de positie van de branche. Onderzoek toont aan dat modi in de meeste gevallen een valse vereiste zijn, omdat niet-chemische alternatieven grote besparingen in het gebruik van pesticiden kunnen opleveren, tot wel 95%. Lidstaten nemen deze alternatieven niet goed in overweging en wijzen ze altijd af.

5] De Commissie had de richtsnoeren van het EPPO richtlijn moeten verwerpen op grond van het feit dat het in strijd is met de wetten van 2009 en niet voldoet aan de transparantie- en onafhankelijkheidsnormen die regelgevers moeten volgen. In plaats daarvan nam ze het aan in 2014 als "soft law". Alle lidstaten volgen de EPPO-richtlijnen zonder afwijking, behalve Bulgarije, dat de wet vanaf 2018 helemaal niet had gevolgd. Sommige hebben de EPPO-richtlijnen gekopieerd, namelijk België, Nederland, Duitsland (p17), Portugal en Spanje. De industrie viert dat de EPPO-richtlijnen de "basis zijn voor vele nationale richtsnoeren" (pagina 19), wat resulteert in geen productverliezen volgens een voorbeeld bedrijf (pagina 7).

[6] De meeste lidstaten publiceren geen details over het gebruik van de richtlijnen. Maar in een intern document van de Commissie (pagina 34) staat dat CfS-pesticiden tegen januari 2018 278 keer waren goedgekeurd. PAN denkt dat het aantal vandaag rond de 500 ligt. De meeste staten zeggen dat het proces niet werkt. Ze zeggen dat ze niet op de hoogte zijn van realistische niet-chemische alternatieven, terwijl PAN ambtenaren beschuldigt van het negeren van niet-chemische alternatieven.

[7] Wanneer pesticiden worden toegelaten, staan boeren minder onder druk om alternatieven te gebruiken, dus gebruiken ze de pesticiden, wat de resistentie tegen plagen verhoogt en een steeds groter gebruik van chemicaliën stimuleert. Zo brengt Syngenta verschillende fungiciden op de markt die CfS bevatten, dat op grote schaal Europees fruit besmet.

Contacten

Salomé Roynel (EN, FR), PAN Europe-campagnevoerder, + 33 7 68 39 72 74

Jack Hunter (EN), communicatieadviseur PAN Europe, +33 754 54 35 48

Margriet Mantingh (NL), PAN Nederland, voorzitter, +31 6 12532813